

Suparničarstvo

ANĐELIJA TASIĆ

Suparničarstvo

Kumulacija subjekata u jednoj procesnoj ulozi

- Aktivno
- Pasivno
- Obostrano

Download from
Dreamstime.com
This watermarked comp image is for previewing purposes only.

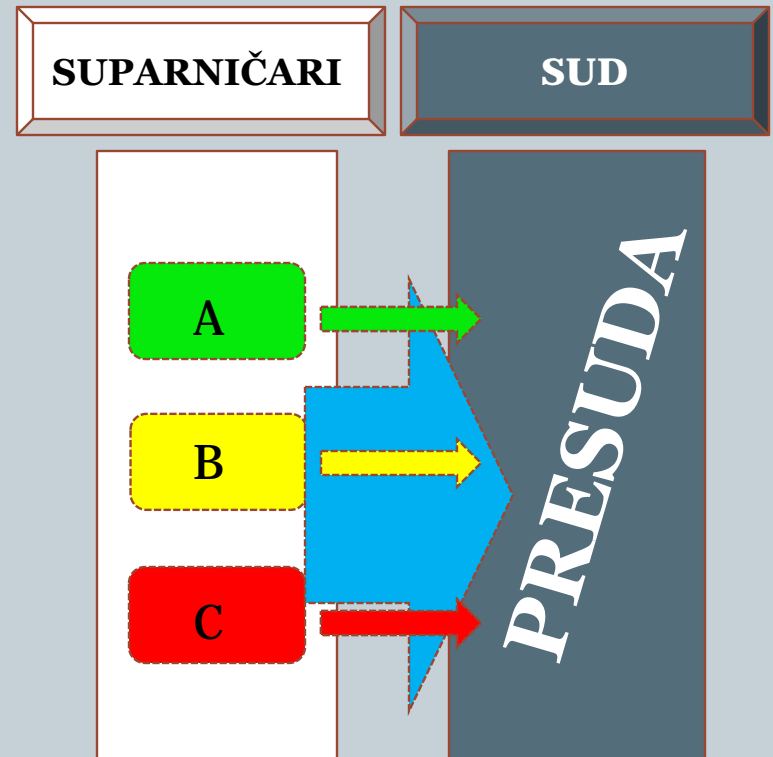
ID 45335009
© Ominaeasi | Dreamstime.com

Suparničarstvo

Konstrukcija suparničarstva

- Koliko je lica u istoj stranačkoj ulozi, **toliko je parnica i toliko procesnih odnosa**, zasnovanih između suda i svakog od suparničara.
- Iako se formalno vode kao jedna parnica, jer se održava jedna glavna rasprava i donosi jedna presuda, **svaki suparničar samostalno vodi svoju parnicu.**

Suparničarstvo

- Ko inicira zasnivanje suparničarstva?

Isključivo tužilac!

Ni sud, ni tuženi!

Suparničarstvo \neq spajanje postupaka

Suparničarstvo

- Zašto nastaje suparničarstvo?

Procesna ekonomija

Pravna sigurnost

Suparničarstvo

- Nikola je u istoj saobraćajnoj nezgodi pričinio štetu i Katarini i Miljani. Ukoliko one odluče da pokrenu parnicu kao suparničari protiv Nikole, koji će cilj na ovaj način biti ostvaren?
- Sa imanja čiji su Petar i Marko suvlasnici šire se štetne imisije. Koje ciljeve ostavaruje komšija Rade kada zajedno tuži i Petra i Marka?

Suparničarstvo

Kako nastaje suparničarstvo?

Opšti uslovi za dopuštenost suparničarstva (čl. 205. ZPP):

- Ako u pogledu predmeta spora postoji **pravna zajednica** ili
- Ako prava, odnosno obaveze suparničara proističu iz **istog činjeničnog i pravnog osnova**
- Ako su predmet spora **zahtevi, odnosno obaveze iste vrste** koji se zasnivaju na bitno istovrsnom činjeničnom i pravnom osnovu i ako postoji stvarna i mesna nadležnost istog suda za svaki zahtev i za svakog tuženog.
- Ako je to zakonom propisano.

Suparničarstvo

- **Pravna zajednica** – suvlasnička zajednica, ortakluk, bračna zajednica, naslednička zajednica.
Naknada štete od strane lica koja se nalaže u ortačkoj zajednici, poništaj braka prema supružnicima.
- **Isti činjenični i pravni osnov** – tužba trećeg za poništaj braka (isti brak, isti razlog za poništaj, primena iste pravne norme), postupak za utvrđivanje očinstva od strane jednojajčanih blizanaca.
- **Zahtevi, odnosno obaveze iste vrste** – zahtevi su iste vrste ako imaju istovrsnu sadržinu (lica zaposlena kod istog poslodavca koja traže isplatu zarada, radnici koji su preduzeću prouzrokovali štetu na isti način).

Suparničarstvo

Posebni uslovi za dopuštenost suparničarstva

- Posebni uslovi za dopuštenost suparničarstva predvidjeni **ZPP** i **materijalnopravnim zakonima** (PZ, ZOO...)
- Posebnim uslovima predvidjeno je zasnivanje posebnih vrsta suparničarstva, koje se zasnivaju i kad nisu ispunjeni opšti uslovi

Suparničarstvo

Kako prestaje suparničarstvo?

- **Razdvajanjem** postupka
- Sklapanjem **poravnanja** sa jednim od dva suparničara
- **Pravnosnažnošću** odluke prema jednom od dva suparničara
- **Povlačenjem tužbe** od strane jednog suparničara ili prema jednom suparničaru (kada dva lica čine suparničarsku zajednicu)

Suparničarstvo

- Razmislite...da li su sledeće situacije pogodne za nastanak suparničarstva...
- 1) Laza, vlasnik zgrade, želi jednom tužbom da obuhvati Mariju, koja mu na ime zakupa duguje 20000, Filipa, koji mu na ime zakupa duguje 50000, i JKP “Cistoca”, koje ne ispunjava obaveze odnošenja smeća iz iste zgrade u kojoj Marija i Filip žive.
- 2) Više lica kojima je štetnik načinio štetu prevarom u više sukcesivnih radnji, želi da pokrene parnicu protiv njega.

Suparničarstvo

VRSTE SUPARNIČARSTVA

Prema uslovima

- Materijalno
- Formalno

Posebne vrste

- ⑩ Nužno suparničarstvo
- ⑩ Eventualno pasivno suparničarstvo
- ⑩ Principalna intervencija
- ⑩ “Zakonsko” suparničarstvo

Prema dejstvu

- Obično suparničarstvo
- Jedinствeno suparničarstvo

Suparničarstvo

Materijalno suparničarstvo

- Prethodna, predparnična veza
- ❖ Pravna zajednica (sanaslednici, suvlasnici)
- ❖ Faktička zajednica (naknada štete iz nesreće)
- Pravna sigurnost i Proces
- Ista stvarna, ne nužno

Idem factum, idem ius

Suparničarstvo

Formalno suparničarstvo

- Bitno istovrsno činjenično i pravno (zakupodavac tuži zakupce koji zakupninu za različite stanove plaćaju u različitim periodima)
- Ista stvarna i mesna nadležnost

Procesna ekonomija

Simile factum, simile ius

Suparničarstvo

Razlike između **materijalnog** i **formalnog** suparničarstva postoje u pogledu:

- ❖ **Nadležnosti**
- ❖ **Objektivne kumulacije**
- ❖ **Cilja**

Suparničarstvo

- Zoran Rakić, vlasnik turističke agencije “Kofer sreće”, tužio je Branka Rodića iz Niša, koji mu nije platio 25000 na ime turističkog aranžmana za Krf, Mariju Tomić iz Niša, koja mu nije platila 15000 na ime istog aranžmana, i Nikolu Cvetkovića iz Prokuplja, koji mu nije platio 10000.
- Koja se vrsta suparničarstva ovde može zasnovati?
- Da li se može zasnovati prema svim putnicima?
- Koji će se ciljevi u parnici ostvariti?

Suparničarstvo

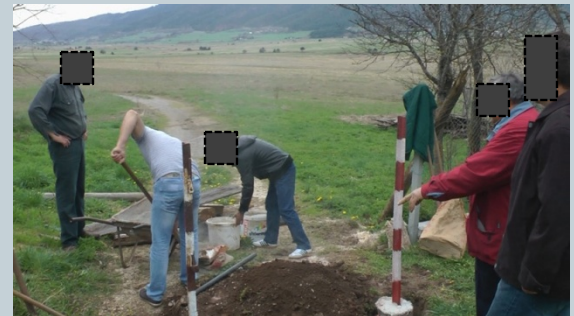
- Marko Perić je, nakon smrti oca, postao, zajedno sa bratom Darkom, suvlasnik placa koji predstavlja povlasno dobro u odnosu na poslužno dobro komšije Rake Mitića. Marko Perić smatra da komšija Raka zloupotrebljava svoje pravo službenosti i želi da pokrene parnicu protiv njega.

Da li on može da pokrene parnicu sam?

Ukoliko se suparničarstvo zasnuje, o kojoj vrsti je reč?

Da li će Marko moći da vodi parnicu ukoliko njegov brat ne želi da bude satružilac?

Da li se na ovaj način dovodi u pitanje ostvarivanje prava na pravnu zaštitu Marka Perića?

Suparničarstvo

- **Nužno suparničarstvo** postoji kada u postupku moraju učestvovati svi subjekti jednog građanskopravnog odnosa u kome je došlo do spora

- ❖ Zbog njegove prirode

- ❖ Zbog izričitog zakonskog uređenja

Ukoliko tužbom nisu obuhvaćena sva lica, postoji nedostatak **STVARNE** legitimacije

Šta je posledica nedostatka stvarne legitimacije?

Da li će ponovno pokretanje parnice protiv svih nužnih suparničara biti procesna smetnja?

Suparničarstvo

- **Maternitetske i paternitetske parnice** – čl. 256. PZ
- (1) Stranke u sporu radi utvrđivanja materinstva jesu dete i žena koja tvrdi da je majka deteta.
- (2) Stranke u sporu radi osporavanja materinstva jesu: dete, žena koja tvrdi da je majka deteta, žena koja je upisana u matičnu knjigu rođenih kao majka deteta i muškarac koji se po ovom zakonu smatra ocem deteta (nužni i jedinstveni suparničari).
- (3) Stranke u sporu radi utvrđivanja očinstva jesu: dete, majka, muškarac koji tvrdi da je otac deteta i muškarac koga majka smatra ocem deteta (nužni i jedinstveni suparničari).
- (4) Stranke u sporu radi osporavanja očinstva jesu: dete, majka, muškarac koji se po ovom zakonu smatra ocem i muškarac koji tvrdi da je otac deteta (nužni i jedinstveni suparničari).
- (5) Stranke u sporu radi poništenja priznanja očinstva jesu: lice koje je dalo izjavu o priznanju očinstva, lice koje je dalo izjavu o saglasnosti sa priznanjem očinstva, a lice koje ima pravni interes da izjava bude poništena samo ako se radi o uslovima za ništavost priznanja (nužni i jedinstveni suparničari).
- (6) Ako tužbom u sporu o materinstvu i očinstvu nisu obuhvaćena sva lica koja moraju biti stranke u postupku, sud je dužan da pouči tužioca da tuži i lice koje tužbom nije obuhvaćeno ili da to lice pozove da se pridruži tužbi kao novi tužilac.
- (7) Ako tužilac u roku koji sud odredi ne proširi tužbu na sva lica koja moraju biti stranke u postupku ili se ta lica ne pridruže tužbi kao tužioci, smatraće se da je tužba povučena, a ako tužba bude vraćena sudu bez ispravke, sud će je **ODBACITI**.

Suparničarstvo

- **Tužba glavnog mešanja**

Jedno lice, koje traži stvar ili pravo koje je već predmet parnice između dva lica, može da podigne tužbu protiv oba parničara pred sudom pred kojim se već vodi parnica.

Suparničarstvo

- Fakultativna ustanova (mogao je da tuži i svakog posebno)
- Atrakcija nadležnosti

Suparničarstvo

- Ana Ristić dala je svoj bicikl na poslugu Maji Bebić, svojoj prijateljici. Maja joj bicikl nije vratila, a Ana je onda saznala da se između Maje i izvesne Milje Petrović vodi parnica oko vlasništva nad pomenutim biciklom.

Da li Ana može da istakne različite zahteve prema Maji i Milji?

Do kog trenutka u parnici može da se ističe tužba glavnog mešanja?

Suparničarstvo

- **Eventualno pasivno suparničarstvo**

Do njega dolazi kada tužilac tužbom obuhvati dva ili više lica i zahteva da sud usvoji zahtev prema narednom tuženom ukoliko zahtev prema prvobitnom tuženom bude pravnosnažno odbijen.

Uslovi za dopuštenost:

- Zahtevi prema satuženima mogu biti isti, a ako su različiti, moraju biti u izvesnoj vezi
- Isti sud stvarno i mesno nadležan za svaki zahtev i za svakog satuženog

Suparničarstvo

Kupac tvrdi da isporučena roba, koju je kupio preko trgovinskog zastupnika, ne odgovara u pogledu kvaliteta njegovom nalogu, koji je zastupnik navodno preneo prodavcu.

Zato on pokreće parnicu protiv 1) prodavca, tražeći naknadu štete; 2) zastupnika, ukoliko se ispostavi da roba odgovara onome što je zastupnik zaključio sa prodavcem.

- 1) Ukoliko sud usvoji zahtev prema prvotuženom, kako treba da postupi sa zahtevom prema drugotuženom?
- 2) Da li sud može, iz razloga celishodnosti, sam odrediti redosled odlučivanja?

Suparničarstvo

- **“Zakonsko suparničarstvo”**

Sve vrste suparničarstva zasnovane su na zakonu!

- ❖ Glavni dužnik i jamac (ZPP)
- ❖ Poslodavac i zaposleni, za štetu prouzrokovanu u radu ili u vezi sa radom (ZOO)
- ❖ Imalac menice protiv meničnih obveznika (ZM)

Suparničarstvo

- **Obični suparničari**
- ❖ Radnje jednog običnog suparničara nemaju nikakav uticaj na položaj drugog običnog suparničara (niti mu štete, niti mu koriste)
- ❖ Sud može doneti različite odluke prema svakom od njih

Suparničarstvo

- **Jedinstveni suparničari**
 - ❖ Spor se može rešiti samo na jednak način prema svim suparničarima
 - ❖ U parnici je istaknuto više identičnih zahteva, o kojima može biti samo na isti način rešeno
 - ❖ *“Jedan radi za sve, ali nijedan ne može da radi protiv svih”*
 - ❖ **Samo materijalni suparničari mogu biti jedinstveni!**

Suparničarstvo

- Javni tužilac saznao je da je brak između Milene i Marka Jovanovića ništav, jer je Marko ranije zaključio brak sa Anjom Pavlović. Kako se razlozi za ništavost pojavljuju na strani Marka Jovanovića, odlučio je da samo njega tuži u parnici za poništaj braka.
- Da li je tužilac ispravno postupio?
- Ukoliko se suparničarstvo mora zasnovati, navedite koja će vrsta suparničarstva biti u pitanju, s obzirom na različite kriterijume?

Suparničarstvo

Hvala na pažnji!